Variantă propusă discuțiilor publice, mai 2010

Versiunile anterioare

aprilie 2009, mai 2009, iunie 2009, decembrie 2009

Dintre Neglijență, Rea Intenție şi Oportunități Ratate:
Analiza Manifestațiilor din 6-7 Aprilie 2009
Partea 4

Raportul captează imaginea în esența a celor întâmplate în aprilie 2009. Evenimentele din aprilie 2009 au demonstrat fragilitatea independenţei şi autonomiei autorităților publice – organelor de forță – influența politicului asupra acestora şi cel mai important abuzului de putere din partea politicului care a dorit să controleze societatea prin pârghiile administrative, prin forța fizică, agresiune şi manipulare.

Resource Center for Human Rights
Centrul de Resurse pentru Drepturile Omului (CReDO)
Al. Hajdeu 95 "A", CHIŞINĂU, MD 2005, Moldova
(373 22) 212 816, fax (373 22) 225 257
CReDO@CReDO.md, www.CReDO.md

Sumar executiv

Concluzia generală

Mai multe constatări şi concluzii confirmă ipoteza că conducerea forţelor de ordine a acţionat cu ştiinţa în cauză pentru a submina capacitatea organelor de forţă de a menţine ordinea publică. Comportamentul dat a deteriorat intenţionat aspectul paşnic al manifestaţiilor. Procesele decizionale colegiale şi care urmau a fi bazate pe înţelegerea realităţilor sunt subminate deoarece nu este constituit Statul Major Operativ, astfel, de facto procesul decizional a fost exercitat unipersonal de ministrul sau vice-ministrul cu indicaţii directe politice. Deciziile tactice au fost luate fără o apreciere şi evaluare raţională şi argumentativă a situaţiei, mai mult ca atît o bună parte din decizii au slăbit capacitatea ferţelor de ordine să gestioneze adecvat situaţia. Observăm aceste semne la fiecare etapă şi în dimensiune a obligaţiunilor autorităţilor. Prin urmare prestaţia autorităţilor poliţiei necesită o investigaţie minuţioasă pentru a elucida cauzele acţiunilor date din perspectiva responsabilităţilor individuale.

Studiul a examinat detaliat două ipoteze ale comportamentului poliţiei, acestea sunt: Ipoteza 1. Neglijenţa, capacităţi şi profesionalism inadecvat, şi Ipoteza 2. Acţiuni premeditate în subminarea aspectului paşnic al manifestaţiilor. Concluzia noastră este că deşi unele persoane responsabile, unele unităţi ale poliţiei şi a forţelor de ordine, şi în special poliţişti simpli au exercitat funcţiile sale cu bună intenţie, pe alocuri totuşi neavând suficiente cunoştinţe şi echipament. Conducerea politică, conducerea de vîrf şi o bună parte din conducători au acţionat premeditat în subminarea caracterului paşnic al manifestaţiilor, au zădărnicit intenţionat capacitatea eforturilor concertate de a face faţa situaţiei şi prin urmare sunt responsabili totalmente de dezastrul creat.

Rolul provocătorilor şi persoanelor agresive nu a fost elucidat totalmente, nici în acest raport. Noi credem, că o parte din aceşti provocători au acţionat cu consimţământul forţelor de ordine, prin urmare au jucat rolul coloanei din spate pentru a degrada manifestările paşnice. Există cel puţin o parte din probe indirecte în acest sens. Autorităţile specializate pot face lumină în acest sens, inclusiv Ministerul Afacerilor Interne, SIS. Desigur, rolul unor segmente cuprinse de furie şi necontrolate de autorităţi a avut un efect de multiplicare a agresiune. Însă acest efect de multiplicare a agresiune nu ar fi fost posibil fără lipsă de acţiuni din partea autorităţilor.

Limitările

Acest raport are ca scop să constate evoluţia manifestaţiilor şi modul în care forţele de ordine au acţionat pentru a facilita desfăşurarea manifestaţiilor paşnice, a asigura aspectul paşnic al manifestaţiilor şi a proteja ordinea publică. Raportul nu intră în analiza motivelor pentru care manifestanţii au decis şă sa folosească de dreptul constituţional la întrunire publică sau care a fost rolul politicului de opoziţie pe parcursul zilelor de 6-7 aprilie 2009. Această face parte dintr-o altă cercetare care în esenţă conchide că manifestarea tinerilor a fost o expresie autentică a nemulţumirilor pentru rezultatele şi condiţiile de desfăţurare a alegerilor, iar manifestanţii şi liderii politici şi nepolitici au exercitat dreptul la liberă exprimare prin intermediul întrunirilor publice ca forma a protestului şi a rezistenţei nonviolente pentru regimul din perioada respectivă. Raportul vine cu un set de recomandări pentru a asigura funcţionarea adecvată a instituţiilor implicate în realizarea exercitării dreptului la întrunire.

Raportul de faţă este un efort de documentare sinceră şi directă a situaţiei din aprilie 2009. La acest raport au contribuit multe persoane de bună voie. O bună parte a acestui raport a

fost preluat integral de comisia parlamentară 7 aprilie. Regretăm, totuşi că partea analitică, concluziile şi recomandările raportului (capitolele 4, 5 şi 6) nu au fost luate în considerație în raportul oficial.

Concluziile

Mai multe constatări şi concluzii confirmă ipoteza că conducerea forțelor de ordine a acționat cu știința în cauză pentru a submina capacitatea organelor de forță de a menține ordinea publică. Comportamentul dat a deteriorat intenționat aspectul pașnic al manifestațiilor. Calitatea proceselor decizionale este subminată prin neconstituirea Statului Major Operativ, drept rezultat, de facto procesul decizional a fost exercitat unipersonal. Deciziile au fost luate fără o apreciere şi evaluare rațională şi argumentativă a situației. Observăm aceste semne la fiecare dimensiune a obligațiunilor autorităților. Prin urmare prestația autorităților poliției necesită o investigație minuțioasă pentru a elucida cauzele acțiunilor date.

În ziua de 7 aprilie în PMAN s-a realizat acelaşi scenariu neoptimist D. Însă datorită faptului că organizatorii au putut comunica eficient şi abil prin echipamentul de sonorizare şi prezența continuă şi activă a liderilor şi personalităților publice cu mesaje pașnice (deşi au existat şi unele mesaje instigatoare – vezi deconstrucția mesajelor şi discursurilor publice), în PMAN au avut loc doar cîteva episoade violente (maşina distrusă militară a fost un exemplu).

Manifestația desfăşurată pe 7 aprilie dintre Parlament şi Preşedinție s-a încadrat în scenariul pesimist H. Aceste scenariu are probabilitatea foarte mare de degradare a situației definitive. Factorul acțiunilor poliției lipsite de inspirație, uneori intenționat greşite şi malițios necoordonate au avut un efectiv determinativ. Totodată, rolul organizatorilor s-a caracterizat prin anumită incapacitate, chiar pasivitatea la unele etape. Explicația fiind cît rolul descurajator al poliției, acțiuni subversive a provocătorilor, acțiunile tactice vădit greşite ale poliției. Organizatorii, totodată nu s-au implicat plenar în manifestația dată prin faptul că nu şi-au asumat responsabilitatea pentru ea.

Colectarea constatărilor şi concluziilor făcute în analiza se atribuie la una din ipotezele înaintate. Aceste două ipoteze ale comportamentului poliției sunt următoarele:

a. Ipoteza P2. Neglijența, capacități şi profesionalism inadecvat al conducătorilor forțelor de ordine,
b. Ipoteza P3. Acțiuni premeditate în subminarea aspectului pașnic al manifestațiilor prin acțiunile conducătorilor forțelor de ordine.

Concluzii cu privire la Episodul 1 – Mulțimea în fața clădirilor Parlamentului şi Preşedinției, ora 10:50–12:24:

1. Conducerea poliției a estimat numărul posibil de participanți corect la vreo 10 000 de manifestanți, totodată nu a demarat toate pregătirile necesare conform planului de asigurare a ordinii publice în cadrul acțiunilor de masă;
2. O bună parte din polițişti nu au avut echipamentul de protecție personală, inclusiv scuturi, căşti, măşti antigaz, etc;
3. Comunicarea cu subdiviziunile polițieneşti în vederea coordonării eforturilor, aprecierii adecvate a variantei de gestionare a situației conform planurilor a fost deficientă (care din variantele de gestionare a situației nu era clar, unii conducători de subdiviziuni acționau propriu);

Concluzii cu privire la Episodul 2 – Intervenția Autospecialei de Pompieri Ora 12:20–12:40:

4. anterior episodului dat, violentele au avut un caracter sporadic si izolat,
5. caracterul pașnic al întrunirii a prevalat considerabil asupra elementelor violente,

6. aducerea maşinii de pompieri a escaladat situația a stimulat manifestarea elementelor violente în detrimentul caracterului paşnic al demonstrației, elementele si comportamentul violent capătă o amploare mai mare,
7. maşina de pompieri si acțiunile politiei au încurajat consolidarea elementelor violente, manifestarea agresivității, atragerea unui grup mai mare de manifestanți in acțiuni violente de la un grup de 20-30 pers spre un grup mai mare de 200 pers,
8. forțele politiei in fiecare moment (mai mult de 400 pers) depăşesc numeric persoanele agresive,
9. Evenimentul este foarte aproape de punctul de cotitură după care revenirea demonstrației la un caracter paşnic este dificilă dar totuşi posibilă.

Concluzii asupra situației Episodul 3 – Ofensiva şi retragerea poliției, ora 12:43–12:53:

10. in urma ofensivei, politia a dispersat spațiul dintre Parlament si Preşedinție si controlează acest spațiu,
11. după retragere, Politia cedează controlul asupra spațiului dintre Parlament şi Preşedinte, exercitând manevra de retragere înspre clădirile Parlamentului si Preşedinției, lăsând trupe nesemnificative de politie in fața manifestanților (50 pers) de fiecare parte,
12. retragerea instiga escaladarea violentei, implicând peste 200 de pers, care s-au implicat in aruncarea pietrelor,
13. retragerea politiei a creat o stare de victorie tactica din partea manifestanților asupra politiei si a încurajat violentele şi dominația de către elementele violente asupra demonstrației,
14. politia nejustificat părăseşte clădirile Preşedinției şi Parlamentului, lăsându-le neprotejate
15. forțele politiei (peste 400 pers) întotdeauna depăşesc numeric numărul elementelor agresive si violente (maxim 200-250 pers),
16. Acest eveniment marchează clar punctul de imposibilitate de revenire la o manifestare cu caracter paşnic.

Concluzii asupra Episodul 4 – Atacuri asupra Preşedinției, Devastarea parțială, ora 13:00–23:00:

17. este necesară o anchetă pentru a stabili cauzele perturbări legăturii radio operative în această situație critică;
18. conducerea forțelor care apărau Preşedinția a fost periclitată în cele mai importante momente, plecarea lui V.Zubic, imobilizarea reclamată a lui P.Corduneanu;
19. forțele de ordine aflate în afară clădirii Preşedinției s-a retras pe laterală în spatele clădirii fără a proteja clădirea;
20. tacticile de protejare a clădirii au fost haotice şi neclare, nu au fost folosite unele mijloace eficiente, cum ar fi apa, etc;
21. forțele de ordine nu erau coordonate corect în apărarea Preşedinției, lipsea comunicarea adecvată dintre forțele din interior (SPPS, Carabinierii) şi din exteriorul clădirii (Scut, Fulger);
22. organele de anchetă trebuie să elucideze detaliat circumstanțele arborării celui de-al doilea drapel, care a dat temei unor forțe politice de a concluziona implicarea factorului extern în acțiunile de protest;
23. măsuri pentru înregistrarea audio şi stocarea pe o anumită perioadă a convorbirilor radio între reprezentanții organelor MAI, pentru a putea stabili clar rolul fiecărui factor de decizie în aceste situații critice;
24. este necesară cercetarea separată a cazului de impunere a operatorilor de telefonie mobilă de a întrerupe legătura telefonică la indicația verbală a consilierului Preşedintelui Republicii Moldova V.Diozu, fără nici o decizie formală a unor organe în conformitate cu art.4 din Legea telecomunicațiilor, nr.520.XIII din 07.07.1995.

Concluzii asupra Episodul 5 – Atacuri asupra Parlamentului, Ora 13:00–18:30; Episodul 6 – Devastarea Parlamentul, starea incertă, ora 18:30–23:00:

25. conducerea forţelor care apărau Parlamentul a fost periclitată în cele mai importante momente fiind solicitată (Şumleanschi) să se deplaseze în afara clădirii încredinţate;
26. forţele poliţiei au fost retrase din Parlament pe motive neclare şi nejustificative (starea de sănătate a unor poliţişti din cauza fumului, alternativa fiind măşti antigaz);
27. tacticile de protejare a clădirii au fost haotice şi neclare, nu au fost folosite unele mijloacele eficiente, cum ar fi apa, gazele lacrimogene, etc;
28. forţele de ordine nu erau coordonate corect în apărarea Parlamentului, lipsea comunicarea adecvată dintre forţele: SPPS, Carabinierii, Scut, Fulger, Academia de poliţie;
29. măsuri pentru înregistrarea audio şi stocarea pe o anumită perioadă a convorbirilor radio între reprezentanţii organelor MAI, pentru a putea stabili clar rolul fiecărui factor de decizie în aceste situaţii critice;

Concluzii cu privire la manifestaţii în masă din 6-7 aprilie 2009:

30. privirea generală asupra evenimentelor ne poate oferi 2 perspective generice: comportamentul organelor de ordine şi comportamentul organizatorilor;
31. din perspectiva comportamentului organelor de ordine, calificarea acţiunilor se poate de încadrat în 2 ipoteze situate la extremă: a) neglijenţa, incompetenţa, capacităţi inadecvate şi b) acţiuni premeditate în subminarea aspectului paşnic al manifestaţiilor;
32. din perspectiva comportamentului organizatorilor putem distinge: a) implicarea activă şi abilă de asigurare a caracterului paşnic al manifestaţiei, b) pasivitatea, ratarea oportunităţilor de a contribui în realizarea aspectului paşnic al manifestaţiilor;
33. faptele şi constatările din acest capitol ne pot oferi o imagine despre care din aceste scenarii prezentate mai jos s-au realizat pe parcursul a 6, 7 aprilie 2009.

Prin urmare de facto conducerea era exercitată:

34. la nivel strategic de: Gh.Papuc şi doar uneori V.Zubic; SMO a fost neglijat ca organ colegial decizional,
35. la nivel operaţional de apărare tactica a clădirilor: V.Zubic (Preşedinţie de dimineaţă), P.Corduneanu (după amiază), Sumleanschi (Preşedinţie), V.Botnari (Preşedinţie);
36. la nivel operaţional de subdiviziune: Gr.Cojocaru (Fulger), C.Avornic (Scut), SPPS (Ig.Bodorin), V.Botnari (Comisariatele de poliţie), A.Şumleanschi (Carabinierii).

Concluzii cu privire la conducere:

37. Pentru gestionarea generală a situaţiei vizavi de manifestaţiile din 7 aprilie era necesar de constituit Statul Major Operativ[1], în lipsa acestuia, responsabilitatea gestionării situaţiei a fost asigurată de ministru Gh.Papuc;
38. Gh.Papuc lua decizii în baza informaţiilor şi recomandărilor prezentate de către conducătorii în teren, în cele mai multe cazuri prin telefon, Gh.Papuc nu se alfa în cea mai importantă parte la faţa locului,
39. În mai multe cazuri acţiunile subdiviziunilor nu se coordonau; deciziile unor subdiviziuni (Harabagiu) erau unilaterale şi uneori contraproductive pentru gestionarea situaţiei în general,
40. Responsabilitatea pentru protecţia Parlamentului şi Preşedinţiei de facto nu era asumată, la Preşedinţie redelegată, coordonarea forţelor de apărare a clădirilor era inadecvată; în unele situaţii importante responsabilul de clădire era rechemat de la faţa locului;

Concluzii cu privire la concentrarea forţelor, tacticile poliţieneşti:

[1] Pct. 2, ord MAI nr.1, 09.02.2009

41. Numărul forțelor de ordine a fost rezonabil de suficient pentru a apăra clădirile Președinției și Parlamentului; în fiecare episod sau situație critică poliția deținea superioritatea față de numărul de persoane agresive;
42. Tacticele poliției pentru neadmiterea creării avantajelor numerice substanțiale în diferite episoade critice au eșuat în mai multe cazuri, aceasta a avut un efect foarte negativ asupra situației;
43. Acțiunile, regrupările în mare parte au reflectat comportament pasiv, reactiv și neinspirat al poliției;
44. Forțele poliției nu a folosit resursele ofițerilor operativi aflați în mulțime pentru a identifica intențiile protestatarilor cu intenții agresive și a insula protestatarii agresivi;
45. Poliția a fost dotată inadecvat la capitolul echipamentului de protecție personală, dar în special nu a avut mijloace speciale active inofensive care ar produce rezultate scontate.

Concluzii cu privire la comunicarea în contextul evenimentelor:

46. Comunicarea dintre unele subdiviziuni și conducerea generală a fost sporadică și pentru perioade lungi a lipsit; comunicarea prin radio a fost inadecvată (chiar bruiată);
47. Indisponibilitatea conducerii respective pentru a coordona și comunica cu forțele aflate în și în fața clădirilor este strigătoare la cer!
48. Coordonarea eforturilor dintre subdiviziunile poliției deseori lipsea, în unele cazuri folosind ofițerii de comunicare.

Concluzii cu privire la provocători:

49. Manifestațiile 6,7 aprilie au avut parte de provocători, persoane agresive;
50. Provocătorii, persoanele agresive au jucat un rol important în degradarea manifestației și transformarea acesteia într-o manifestație nepașnică;
51. Provocătorii, persoanele agresive nu a fost identificați și opriți la timpul potrivit de către forțele de ordine.

Recomandările instituționale

Cu referire la investigarea situației din 6-7 aprilie 2009 cu referire la exercitarea libertății de întrunire:

1. Comisia de ancheta parlamentară va asigura colectarea datelor și informațiilor relevante pentru a restabili faptele și evenimentele din perioada respectivă, va supune analizei critice bazate pe probe prezentate a modului în care autoritățile responsabile de ordinea publică, factoriii decizionali inclusiv cei politici s-au manifestat pentru a garanta dreptul constituțional la întrunire și a proteja ordinea publică,

2. Tragerea la răspunedere a factorilor decizionali actuali și foștilor factorilor deiczionali necooperanți cu desfăşurarea activității comisiei parlamentare,

3. Constituirea unui grup de lucru multidisciplinar în cadrul Procuraturii Generale cu participarea ofițerilor de urmarire penală și a colaboratorilor altor instituții pentru gestionarea cazurilor individuale și a dosarului generic cu privire la evenimentele din 6-7 aprilie din perspectiva garantării dreptului constituțional la întrunire și la protecția ordinii publice,

4. Delegarea comisiei de ancetă sau a unei comisii permanente a Parlamentului dreptului de audiere periodică asupra activității per ansamblu a grupului de lucru din c adrul Procuraturii Generale,

5. Asigurarea participării plenare în aceste procese a reprezentanților calificați din partea societății civile.

Cu referire la control extern și poziția sectorială instituțională:

1. Crearea relațiilor de *principal-agent în raportul dintre agențiile polițieneşti (forțele de ordine) și autoritățile cărora acestea le raportează (Minister)* cu privire la implementarea politicilor din domeniu. Instituționalizarea mecanismului de separare a funcțiilor sectoriale de elaborare a politicilor și de implementare a acestora duce la depolitizarea ș i reducerea imixtiunii politice în activitatea instituțiilor.

2. Modelul de subordonare administrativă și operativă trebuie înlocuit cu *raportarea de performanță* asupra obiectivelor și sarcinilor de implementare a politicilor formulate pentru această instituție. Raportarea instituțională este un *model modern de cementare a separării funcțiilor de elaborare și monitorizare a politicilor* și celor de implementare a politicilor.

3. Raportarea instituțională unei autorități concrete, adică Parlamentului sau Executivului, trebuie bazată pe cîteva criterii decisivi: 1) obiectul principal al activității instituției nu trebuie să coincidă cu autoritatea de raportare instituțională, 2) asigurarea integrării adecvate a activităților instituției cu autoritățile responsabile de preluarea rezultatelor activității, 3) asigurarea eficienței și orientării pe rezultate.

4. În asigurarea raportării adecvate asupra performanțelor instituționale și asupra gradului de realizare a politicilor, instituțiile vor elabora *planurile instituționale cu indicarea produselor pentru societate, rezultatelor și indicatorilor care trebuie atinse și impactului anticipat asupra domeniului de intervenție.*

Cu referire la autonomia și independența funcțională:

5. Legile referitoare la instituțiile menționate trebuie să prevadă în *mod expres independența, autonomia funcțională și operativă a instituțiilor polițieneşti*. Garanțiile date trebuie să includă *nu doar interzicerea imixtiunii în gestionarea cazurilor* sau situațiilor individuale, dar și sancț iuni pentru recomandarea politică de examinare și investigare a unor situații și cazuri.

6. Garanțiile de independență pentru instituțiile cu sarcini de a combate fenomene cu implicarea factorilor decizionali importanți trebuie asigurate prin reglementarea tuturor activităților instituțiilor *doar prin legi aprobate de Parlament.*

7. Pentru instituțiile și autoritățile care se află *în subordinea executivului garanțiile de independență instituțională trebuie prevăzute în mod obligatoriu și accentuat.* Interzicerea imixtiunii în activitatea funcțională și operațională din partea executivului trebuie însoț ită de sancțiuni. Instituțiile pot fi *doar obiectul controlului și supravegherii din punctul de vedere al legalității.*

8. Autonomia bugetară prevede că instituția trebuie să poată formula singura propriul buget, reieșind din obiectivele și planurile instituționale. Avizul Ministerului Finanțelor va justifica orice modificare a bugetului. Instituției trebuie acordate *suficiente resurse financiare pentru realizarea activităților operaționale*. Legea trebuie să *interzică în mod expres modificarea prin reducere a resurselor financiare pe parcursul anului*.

9. *Adoptarea procedurilor şi protocoalelor de activitate* privitor la toate situațiile relevante activității angajaților pe marginea cazurilor şi situațiilor – ce va facilita cunoaşterea şi respectarea acestora de către angajații, prin urmare creînd o protecție mai mare,

10. Legislația va prevedea mecanisme eficiente de *protejare a angajaților instituțiilor date de influența nejustificată din afară şi din interiorul instituției***.** Mecanismele eficiente vor prevedea proceduri accesibile de denunțare a cazurilor date, declanşarea investigațiilor şi activităților operative de documentare acestora, sancțiunile şi pedepsele pentru influențele date.

11. *Asigurarea în practică a sancționării penale în cazul influențelor* din afară asupra angajaților instituției.

Cuprins detaliat:

1 Context .....
1.1 Întrunirile publice .....
1.2 Autoritățile poliției .....
2 Manifestațiile din 6 aprilie 2009.....
2.1 Declarațiile prealabile.....
2.2 Manifestații.....
2.3 Acțiunile autorităților .....
3 Manifestațiile din 7 aprilie 2009.....
3.1 Declarațiile prealabile.....
3.2 Descrierea Manifestațiilor .....
3.2.1 Evenimentele în PMAN.....
3.2.2 Evenimentele cheie între Preşedinție şi Parlament.....
3.3 Analiza manifestațiilor în dinamica episoadelor .....
3.3.1 Episodul 1 – Mulțimea în fața clădirilor Parlamentului şi Preşedinției.....
3.3.2 Episodul 2 – Intervenția Autospecialei de pompieri .....
3.3.3 Episodul 3 – Ofensiva şi retragerea poliției.....
3.3.4 Episodul 4 – Atacuri asupra Preşedinției, devastarea parțială.....
3.3.5 Episodul 5 – Atacuri asupra Parlamentului, Episodul 6 – Devastarea Parlamentul, starea incertă.....
3.3.6 Episodul 7 – Intervenția poliției .....**Error! Bookmark not defined.**
4 Acțiunile autorităților 10
4.1 Protestele în masă pe 6-7 aprilie.....10
4.2 Conducerea şi gestionarea situației.....11
4.3 Amplasarea, concentrarea forțelor, tacticile polițieneşti 13
4.4 Modalitatea de comunicare.....17
4.5 Provocătorii, persoanele agresive şi vandalii 17
5 Evaluarea situației.....20
5.1 Clasificarea manifestațiilor.....20
5.2 Ipotezele asupra manifestațiilor: neglijență sau acțiuni premeditate.....21
6 Concluzii.....24

4 Acțiunile autorităților

În această secțiune vom supune analizei constatările şi concluziile realizate în capitolele precedente. Vom discuta cîteva aspecte importante:

52. protestele în masă (caracterul complex),
53. conducerea şi gestionarea situației,
54. tacticile: amplasarea, concentrarea forțelor şi acțiuni
55. modalitatea de comunicare,
56. grupurile de provocători şi vandalii.

4.1 Protestele în masă pe 6-7 aprilie

Dreptul la întrunire publică este un drept fundamental. Ca şi dreptul la exprimare, acesta nu poate fi contestat sau cenzurat din perspectiva mesajului pe care oamenii prin intermediul dreptului la întrunire de transmis societății. Adunarea paşnică a cetățenilor în PMAN, în scuarul Preşedinției şi a Parlamentului este o exercitare naturală şi autentică a dreptului constituțional. Nimeni nu poate fi învinuit pentru faptul că organizatorii au manifestat inițiativă pentru a organiza desfăşurarea manifestațiilor publice cu intenții paşnice. Prin urmare acuzațiile aduse organizatorilor manifestațiilor din 6-7 aprilie pentru intenția organizării manifestațiilor publice sunt absolut nefondate, sunt contrarie valorilor europene şi sunt contraproductive pentru a înțelege în esența cele întîmplate. Această abordare pleacă din perspectivă restrictivă tipic sovietică şi nu face altceva decît să ascundă definiția adevărată a problemei şi căutării răspunsurilor la întrebările: 1) De ce o parte a manifestației a degradat în agresiune? 2) De ce clădirile Preşedinției şi a Parlamentului nu au fost apărate? Răspunsurile la aceste întrebări vor da şansa cetățenilor Republicii Moldova să-şi exercită în continuare dreptul de a exprima în public opinia sa.

Complexitatea organizării manifestațiilor în masă încă odată a fost demonstrată prin evenimentele din 6-7 aprilie 2009. Totodată, manifestările cu atare amploare sunt rare şi excepționale. Aşteptările organizatorilor privitor la numărul şi comportamentul participanților, în special, în jurul situațiilor electorale, pot diferi substanțial de realitățile în developare. În acest context, organizatorii formali pot fi uşor depăşiți şi uneori deveni chiar irelevanți în procesul de developare a manifestației. Manifestația în masă, agitată de diferiți factori, în special deconstructivi, poate căpăta o dinamică greu controlabilă. Capacitățile organizatorilor, folosirea tehnologiilor de organizare (grupurile de control) şi de comunicare eficientă (echipament sonor adecvat), comportamentul abil şi convingător (încrederea şi autenticitatea) al organizatorilor sunt factorii necesar desfăşurării întrunirii cu succes, dar, totodată, nu sunt suficienți pentru prevenirea degradării în agresivitate a situației.

Rolul organelor de ordine, al poliției este important în vederea facilitării întrunirilor şi menținerii ordinei publice. Organele poliției ar trebui să faciliteze desfăşurarea întrunirilor să manifeste independența şi imparțialitatea politică în asigurarea dreptului la întrunire. Prin urmare rolul poliției în manifestațiile din 6-7 aprilie a fost de a proteja dreptul pentru desfăşurarea manifestațiilor paşnice. Actorii sau factorii care au destabilizat aspectul paşnic trebuia curmate, izolate. Acțiunile poliției ar fi trebuit să se înscrie în logică rezonabilă şi tactic corectă pentru a nu stimula agresivitatea şi violența. Orice acțiune tactică trebuia estimat din perspectiva inoportunității provocării impactului negativ asupra manifestației de masă. Factorii provocatori necesitau constrîngere discretă şi fermă.

Concluzii cu privire la manifestaţii în masă din 6-7 aprilie 2009:

57. *privirea generală asupra evenimentelor ne poate oferi 2 perspective generice: comportamentul organelor de ordine şi comportamentul organizatorilor;*
58. *din perspectiva comportamentului organelor de ordine, calificarea acțiunilor se poate de încadrat în 2 ipoteze situate la extremă: a) neglijența, incompetența, capacități inadecvate şi b) acțiuni premeditate în subminarea aspectului paşnic al manifestațiilor;*
59. *din perspectiva comportamentului organizatorilor putem distinge: a) implicarea activă şi abilă de asigurare a caracterului paşnic al manifestației, b) pasivitatea, ratarea oportunităților de a contribui în realizarea aspectului paşnic al manifestațiilor;*
60. *faptele şi constatările din acest capitol ne pot oferi o imagine despre care din aceste scenarii prezentate mai jos s-au realizat pe parcursul a 6, 7 aprilie 2009.*

Matricea situațională a comportamentul Poliției şi a Organizatorilor în situații de manifestații în masă

Organele de ordine Organizatorii	P1. Acțiuni abile, competente, sprijinirea și facilitarea caracterului pașnic	P2. Neglijența, capacități și profesionalism inadecvat	P3. Acțiuni premeditate în subminarea aspectului pașnic al manifestațiilor
O1. Implicarea activă și abilă de asigurare a caracterului pașnic al manifestației	A.Scenariul optimist. Cea mai mare probabilitate că manifestația se desfăşoară paşnic, şansele de degradare există (provocători), însă mici	D.Scenariul ne-optimist. Şansele 50-50% pentru destabilizarea manifestației. Deşi, nu va degrada definitiv.	G.Scenariul pesimist. Şansele 50-50% pentru destabilizarea manifestației. Deşi, nu va degrada definitiv.
O2. Pasivitatea, ratarea oportunităților de a contribui în realizarea aspectului pașnic al manifestațiilor	B.Scenariul semi-optimist. Probabil manifestația nu va rămîne paşnică, deşi există factori puternici de destabilizare.	E.Scenariul neoptimist. Manifestația foarte probabil va degrada deşi, probabil, nu definitiv.	H.Scenariul pesimist. Manifestația foarte probabil va degrada, şi cu şanse mari ca va degrada definitiv.
O3. Rea-voința, intenții de distrugere, subminare	C.Scenariul neoptimist. Manifestația ar putea deveni nepaşnică, însă mai puțin probabil violentă.	F.Scenariul pesimist. Manifestația probabil va fi cu elemente violente şi poate în unele circumstanțe să degradeze definitiv.	I.Catastrofă. Manifestația va fi violenta şi va degrada definitiv

Comportamentul forțelor de ordine este decisiv pentru că forțele de poliție dețin resurse, capacități, informații, mijloace şi inteligențe superioare celor deținute de organizatorii.

Încadrarea manifestațiilor în scenariile date depinde de setul de fapte şi constatări în baza informațiilor cît mai veridice care caracterizează comportamentul forțelor de ordine şi a organizatorilor.

4.2 Conducerea şi gestionarea situației

În perioada indicată, conform instrucțiunii relevante a MAI era necesar de a se convoca Statul Major Operativ al MAI (SMO), care era responsabil de menținerea ordinii publice în cazurile de manifestații în masă[2]. Componența SMO compusă din şefii principalelor subdiviziunilor MAI în frunte cu vice-ministru responsabil de ordinea publică. Sarcinile SMO sunt: dirijarea activității operative, dirijarea forțelor subdiviziunilor şi menținerea capacității de intervenție. Printre obligațiunile SMO se enumără: dispunerea trecerii la variantele sporite de exercitare a

[2] Informaţia MAI nr.18-90-09+39, din 16.01.2010, 04 februarie 2010, nr 6-128 (secret)

atribuțiilor, analiza situației, comunicarea şi explicarea participanților situației, dispunerea aplicării mijloacelor speciale de apărare, audiază şi analizează consecințele.

În perioada dată, de jure, V.Zubic exercita funcția de SMO. Totodată, SMO nu a fost convocat nici în ajun, nici în ziua de 7 aprilie. Mai mult ca atît, în timpul manifestărilor din 7 aprilie membrii Statului Major Operativ al MAI erau între polițiști, în Statul Major Operativ al MAI aflîndu-se, din declarațiile V.Zubic, numai Chetraru şi Golovaci. Astfel, conducerea generală a forțelor de ordine fiind exercitată numai de ministrul MAI Gh.Papuc.

Din declarațiile lui Gh.Papuc, V.Voronin a ordonat primului folosirea în exclusivitate a mijloacelor paşnice în menținerea ordinii publice. Nu este clar care a fost motivul pentru evitarea constituirii SMO şi substituirea de facto a acestuia cu procedura decizională unipersonală. Evenimentele din 7 aprilie au avut desfăşurare de la aproximativ ora 09.00 pînă la ora 02.00 a două zi în intervalul de timp de peste 16 ore. Acest timp a fost rezonabil de suficient pentru a operaționaliza activitatea SMO.

Din declarațiile lui Gh.Papuc, acesta se afla în perioada 12.30-23.00 în clădirea Guvernului. Comunicarea şi conlucrarea cu autoritățile în teren se efectua prin intermediul redio legăturii, telefoniei mobile şi prin ofițerii de legătura. Modalitatea de luare a deciziilor a fost prin oferirea sugestiilor şi propunerilor care erau acceptate sau nu. Gh. Papuc a declarat că responsabilitatea pentru totul ce s-a întîmplat în interiorul clădirilor nu este responsabilitatea directă a polițiștilor, aceştia ar fi putut interveni doar la solicitarea SPPS. V.Zubic nu a venit la fața locului la Parlament din momentul ce au început arunca pietrele.

Ierarhia şi subordonarea diversă şi complexă a subdiviziunilor poliției: Fulger – Gh.Papuc, Carabinierii – A.Şumleanschi, Scut – V.Botnari, Comisariatele de poliție – V.Botnari, Academia de poliție – V.Zubic, SPPS – V.Voronin. Nu este clară subordonarea acestor subdiviziuni şi nu a existat o coordonare adecvată cu responsabilul pentru protecția obiectului. Aceasta a creat dificultăți.

Variantele de gestionare a ordinii publice în cazul întrunirilor în masă, neclaritatea procesului decizional a jucat un rol deosebit. Situația cu întrunirile în masă de developau ascendent într-un tempo foarte rapid. Conform Planului nr. 09 din 01.02.2009, varianta 1 (număr de participanți mai mare de 500 persoane) a fost depăşită chiar din primele ore ale manifestațiilor. Varianta 2 (întrunirea agravată cu acțiuni active şi blocarea unor sedii principale) a devenit actuală în jurul orei 11.00, în această variantă prezența numărului forțelor de ordine a fost necesară mult mai solidă (de 2-3 ori mai mare) decît cea prezentă de facto la acel moment. În realitate, către ora 13.30 situația se înscrie perfect în varianta 3 (agravarea esențială a situației, prezența acțiunilor violente de confruntare cu forțele de ordine). În această situație, prezența forțelor de ordine ar fi trebuit să fie în număr de 4-5 ori mai mare decît de facto prezentă. Aceste devieri substanțiale la Regulamentele operaționale interne puteau fi evitate dacă s-ar fi constituit SMO ca organ decizional colegial.

Conducerea poliției în cadrul fiecărui obiect (Parlament, Preşedinție, Guvern) a fost neclară din start. Numirile efectuate la începutul zilei Președinție – Zubic, Parlament – Şumleanschi, au fost redelegate altor persoane cu un grad mai inferior şi instituțional fără mandat de a conduce forțele subdiviziunilor, mandatul acestora fiind limitat de facto la doar unele subdiviziuni relevante.

Cu referire la Preşedinție, V.Zubic a redelegat responsabilitatea pentru coordonarea Preşedinției lui P.Corduneanu (acesta a negat în fața comisiei responsabilitatea delegată), alături de Corduneanu se afla Gumeniță care de facto a coordonat cu forțele Comisariatelor de poliție, Fulger a acționat în mod independent, ca şi polițiştii de la Academia de poliție (care de facto au

suferit cele mai multe efecte adverse, fiind cel mai puțin pregătiți). Carabinierii s-a subordonat doar sporadic. Legătura, comunicarea şi coordonarea dintre forțele menționate şi SPPS (Ig. Bodorin) practic a lipsit, acțiunile fiind separate. P.Corduneanu a lipsit pentru perioade importante fiind imobilizat acordîndu-i-se, din declarațiile acestuia, asistența medicală de două ori în perioada 13.00-16.00. Schimbarea responsabilului V.Zubic s-a efectuat în cele mai critice momente (maşina de pompieri).

Cu referire la Parlament, Şumleanschi fiind responsabil, în practică a coordonat doar efectivul Carabinierilor. V.Botnari a coordonat eforturile comisariatelor de poliție şi Scut, Gr.Cojocaru a Fulger. Şumleanschi a fost chemat de la obiect la un moment important cînd se decidea retragerea de la Parlament (în jurul orelor 17.50-18.00).

Harabagiu singur lua deciziile fără a coordona şi comunica cu altcineva. Acțiunile de plasare a autospecialelor nu se coordonau cu conducerea MAI, unele acțiuni de plasare a autospecialelor au cauzat efecte nedorite majore, totodată lipsa de protecția pentru autospeciale din partea poliției în momentele de au cauzat defectarea şi distrugerea maşinilor (încă odată lipsa de cooperare).

Prin urmare de facto conducerea era exercitată:

61. *la nivel strategic de: Gh.Papuc şi doar uneori V.Zubic; SMO a fost neglijat ca organ colegial decizional,*
62. *la nivel operațional de apărare tactica a clădirilor: V.Zubic (Preşedinție de dimineață), P.Corduneanu (după amiază), Sumleanschi (Preşedinție), V.Botnari (Preşedinție);*
63. *la nivel operațional de subdiviziune: Gr.Cojocaru (Fulger), C.Avornic (Scut), SPPS (Ig.Bodorin), V.Botnari (Comisariatele de poliție), A.Şumleanschi (Carabinierii).*

Concluzii cu privire la conducere:

64. *Pentru gestionarea generală a situației vizavi de manifestațiile din 7 aprilie era necesar de constituit Statul Major Operativ*[3]*, în lipsa acestuia, responsabilitatea gestionării situației a fost asigurată de ministru Gh.Papuc;*
65. *Gh.Papuc lua decizii în baza informațiilor şi recomandărilor prezentate de către conducătorii în teren, în cele mai multe cazuri prin telefon, Gh.Papuc nu se alfa în cea mai importantă parte la fața locului,*
66. *În mai multe cazuri acțiunile subdiviziunilor nu se coordonau; deciziile unor subdiviziuni (Harabagiu) erau unilaterale şi uneori contraproductive pentru gestionarea situației în general,*
67. *Responsabilitatea pentru protecția Parlamentului şi Preşedinției de facto nu era asumată, la Preşedinție redelegată, coordonarea forțelor de apărare a clădirilor era inadecvată; în unele situații importante responsabilul de clădire era rechemat de la fața locului;*

4.3 Amplasarea, concentrarea forțelor, tacticile polițieneşti

În această secțiune vom discuta numărul de forțe disponibile, concentrarea adecvată a forțelor în locurile, folosirea tacticilor potrivite pentru situații în cauză.

Numărul de forțe de ordine al poliției implicat în menținerea ordinii publice în cadrul manifestațiilor în masă este un factor important. În acest context contează cît numărul absolut al forțelor de ordine, atît şi numărul relativ față de numărul de manifestanți. Numărul absolut şi

[3] Pct. 2, ord MAI nr.1, 09.02.2009

relativ contează în special în raport cu numărului de persoane agresive. În final, un aspect important constituie concentrarea adecvată a forțelor în locurile şi momentele potrivite.

Fiind audiat de Comisia de anchetă, V.Țurcan consideră că forțele nu au fost corect amplasate şi concentrate pe parcursul mai multor episoade şi este convins că dacă erau mai multe forțe în clădirea Parlamentului, protestatarii nu ar fi intrat şi clădirile puteau fi apărate. O altă opinie a lui V. Filat susține că statul la 7 aprilie avea suficiente forțe şi capacități pentru a gestiona şi controla situația. Şi Gr. Cojocaru susține că dacă numărul de forțe de poliție pînă la sfîrşit era acel pe care l-am avut la ora 11.00, am fi putut evita situația de la ora 16.00. Acesta a adăugat că exemplu fiind nepermiterea accesului mai sus de etajul 1 la Preşedinție. Un alt exemplu elocvent menționat de Gr.Cojocaru este apărarea Parlamentului între 18.00-20.00 cu doar 70-75 de polițişti Fulger după ce celelalte subdiviziuni au plecat. Ig.Bodorin a dat drept exemplu pozitiv cînd s-a reuşit apărarea etajelor superioare a Preşedinției după retragerea poliției cu forțele minime de 35-40 persoane.

Din schema care urmează pe următoarea pagină observăm care a fost distribuția forțelor de ordine în fiecare perioadă de timp. Totodată, Tabelul de mai jos prezintă forțele care au fost implicate în apărarea clădirilor Preşedinției şi Parlamentului.

subdiviziunile	**Fulger**	**SPPS**	**Comisariatele de poliție**	**Scut**	**Carabinierii**	**Academia de poliție**	**Total**
	Capacități fizice şi rezistență foarte înaltă, Dotați cu echipamente de protecție personală	Capacități fizice şi rezistență foarte înaltă, nu sunt dotaşi cu echipamente de protecție personală	Capacități fizice şi rezistență bună, Dotați cu echipamente de protecție personală	Capacități fizice şi rezistență medie, Dotați parțial cu echipamente de protecție personală	Capacități fizice şi rezistență medie, Dotați parțial cu echipamente de protecție personală	Capacități fizice şi rezistență medie, Dotați parțial cu echipamente de protecție personală	
Preşedinție	50 (pierderi 5%)	55	200 (pierderi 15-20% echipament inadecvat)	70-80 (pierderi 30% echipament inadecvat)	100 (pierderi 15-20% echipament inadecvat)		500 După pierderi 350
Parlament	100 (pierderi 5%)	50	200 (pierderi 15-20% echipament inadecvat)	70-80 (pierderi 30% echipament inadecvat)	100 (pierderi 15-20% echipament inadecvat)	255 (pierderi 15-20% echipament inadecvat)	750 După pierderi 350

Dacă vom compara aceste efective cu numărul de protestatari agresivi şi cei care se dădeau violențelor vom putea observa că forțele poliției au fost chiar rezonabile. Numărul total al polițiştilor antrenați în menținerea ordinii publice în spațiul dintre Parlament şi Preşedinție era în jur de 1 000 de persoane (în interior şi exterior). Suplimentar, un număr de 100-110 polițişti din cadrul DSO (Departamentul Servicii Operative) se aflau în acest spațiu pentru activități de documentare.

Din prezentările în acest capitol, din analiza episoadelor cheie, observăm, că numărul total al protestatarilor care se aflau în spațiul dintre Preşedinție şi Parlament ajunsese la numărul maxim de 8 000-9 000 persoane în perioada absolut paşnică a manifestației. În perioada cu maximă

violenţă, numărul total al manifestanţilor nu era mai mare de 3 000-4 000 persoane. Totodată, numărul persoanelor violente niciodată nu a depăşit numărul de 400 de persoane, la etapele incipiente, numărul persanelor violente era în jur de 30-40 persoane.

Analiza datelor cumulate despre prezenţa forţelor de ordine şi comparaţia acestora cu prevederile dispoziţiilor Regulamentului 01.02.2009 pentru 7 aprilie, relevă faptul că forţele de facto nu au fost în conformitate cu planul prevăzut. Regretabil motivele pentru neconformare nu au fost elucidate de către conducerea de facto a forţelor de ordine.

Pe parcursul manifestaţiilor am observat mobilitatea protestatarilor de a crea avantaje numerice în anume locuri. Un exemplu elocvent a fost cînd după retragerea poliţiei în spatele Preşedinţiei şi în faţa Parlamentului, toată mulţimea a fost exaltată atacînd un număr mic de poliţişti, cursanţi care au rămas în faţa lor (decizia incorecta tactică din partea poliţiei de creare a dezavantajului numeric considerabil, 25 în faţa la 2 000). O altă mişcare tactică vădit greşită a fost retragerea forţelor poliţiei din Parlament la ora 17.40 (pe motive de lipsă de măşti antigaz!), lăsînd 75 de poliţişti Fulger să apere o clădire cu 3 intrări pentru 2 ore (deşi cu succes!).

Totodată, putem aduce exemplul cînd, după ofensiva şi retragerea poliţiei, în special parţial în spatele clădirii Preşedinţiei, toată mulţimea de vreo 4 000 de persoane a avansat spre clădirea Preşedinţiei creînd un avantaj numeric uriaş. M.Lupu a considerat o greşeală tactică oprirea forţelor de ordine şi retragerea lor în clădirea Parlamentului. Din înregistrările video de pe clădirea Parlamentului se observă cum înainte de retragerea acestor forţe, un comandant coordonează plecarea dinspre str.Sfatul Ţării prin faţa Parlamentului spre cinematograful Patria a unui mare grup de scutieri. Avantajul numeric are un efect important de creştere a comportamentului agresiv în prezenţa factorilor de provocare. Putem să ne întrebăm, de ce şi cum au fost posibile aceste greşeli tactice de concentrare a forţelor de ordine. De ce poliţia nu a regrupat forţele abil pentru a compensa sau cel puţin reduce inferioritățile numerice sau nu a gîndit alte procedee pentru a nu admite reducerea forţelor. In final, peste 400 de poliţişti se aflau în preajma clădirii Guvernului, forţele date nu au fost folosite adecvat situaţiei. V.Ţurcan a remarcat[4] că Planul de reacţionare în aceste situaţii prevede mobilizarea poliţiştilor din comisariatele din raioanele adiacente ale Chişinăului, V.Botnari şi Şumleanschi fiind întrebaţi, nu au găsit ce răspundă.

O parte importantă a tacticii poliţiei constituie combinarea forţei constrictive de rezistenţă (forţele de ordine) şi inteligenţei operative. Peste 100 de ofiţeri operativi se aflau în spaţiul dintre Parlament şi Preşedinţie. Probabil, în toată istoria Moldovei, nu am avut o situaţie similară cu o concentrare atît de mare a ofiţerilor operativi pe m2! În ce măsură şi dacă au fost folosite aceste resurse pentru a identifica posibile mişcări ale protestatarilor, în special cu inclinaţii agresive, dar în special comportamentul acelora (după cum se invocă) care constituia grupurile organizate care acţionau agresiv şi coordonat. Combinarea inteligenţei operative şi experienţei ofiţerilor operativi cu forţele de ordine ar fi trebuit să rezulte în insulare şi izolare a provocatorilor folosind metode adecvate neinstigătoare pentru mulţimea.

[4] Din depoziţiile V.Ţurcan

Schema. Amplasarea forțelor la Președinție și Parlament, responsabili și conducători din partea poliției

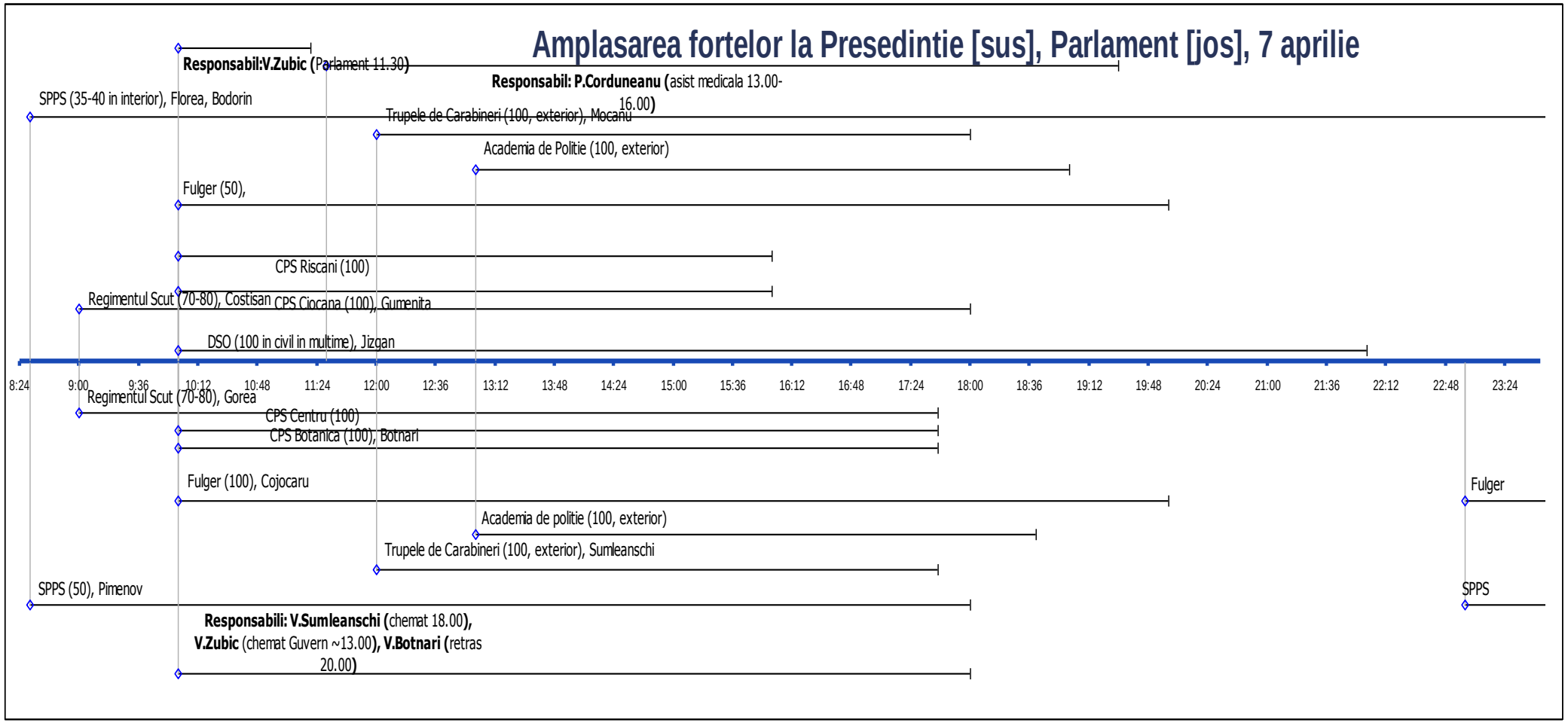

Folosirea mijloacelor speciale, în special a echipamentului de protecție personală, dar și altor echipamente face parte din tacticile polițienește profesioniste. Gr.Cojocaru a afirmat că nu au dispus de mijloacele speciale necesare unei intervenții calitative, mijloacele speciale au fost învechite. Din declarațiile lui Gh.Papuc, Ig.Bodorin, C. Avornic ș.a., aceste forțe nu erau dotate suficient cu mijloace speciale. În ziua de 7 aprilie, colaboratorii nu au fost dotați cu aceste mijloace, iar puținele mijloace speciale încercate aveau termenul de acțiune depășit deja de peste 10 ani, din care cauză nu au avut efect. Chiar și Harabagiu susține că dacă ar fi avut forțe de ordine în sprijinul echipelor anti-incendiare, atunci ar fi reușit să facă față mai bine a situației. Care au fost motivele pentru neglijența în pregătirea forțelor de ordine la capitolul acesta?

Concluzii cu privire la concentrarea forțelor, tacticile polițienești:

68. *Numărul forțelor de ordine a fost rezonabil de suficient pentru a apăra clădirile Președinției și Parlamentului; în fiecare episod sau situație critică poliția deținea superioritatea față de numărul de persoane agresive;*
69. *Tacticele poliției pentru neadmiterea creării avantajelor numerice substanțiale în diferite episoade critice au eșuat în mai multe cazuri, aceasta a avut un efect foarte negativ asupra situației;*
70. *Acțiunile, regrupările în mare parte au reflectat comportament pasiv, reactiv și neinspirat al poliției;*
71. *Forțele poliției nu a folosit resursele ofițerilor operativi aflați în mulțime pentru a identifica intențiile protestatarilor cu intenții agresive și a insula protestatarii agresivi;*
72. *Poliția a fost dotată inadecvat la capitolul echipamentului de protecție personală, dar în special nu a avut mijloace speciale active inofensive care ar produce rezultate scontate.*

4.4 Modalitatea de comunicare

Gr.Cojocaru susține că lipsea modalitatea de comunicare cu conducerea MAI, radio legătura și legătura prin mobil lipsea sau era bruiată, se mergea în sediile vecine pentru a face legătura. N.Pimenov afirmă că lipsa de comunicare a avut un efect negativ asupra coordonării activităților poliției. Ig.Bodorin exprimă surprinderea de ce toate modalitățile de a intra în contact cu conducerea MAI și conducerea țării au eșuat practic pe tot parcursul zilei de 7 aprilie. Nu a fost nici posibil de a comunicat cu responsabilul pentru forțele de la Președinție. Nici una din modalități de comunicare prin telefon fix, telefon mobil nu a funcționat nici la Gh.Papuc, V.Zubic, V.Voronin (Zmuncilă).

Concluzii cu privire la comunicare:

73. *Comunicarea dintre unele subdiviziuni și conducerea generală a fost sporadică și pentru perioade lungi a lipsit; comunicarea prin radio a fost inadecvată (chiar bruiată);*
74. *Indisponibilitatea conducerii respective pentru a coordona și comunica cu forțele aflate în și în fața clădirilor este strigătoare la cer!*
75. *Coordonarea eforturilor dintre subdiviziunile poliției deseori lipsea, în unele cazuri folosind ofițerii de comunicare.*

4.5 Provocătorii, persoanele agresive și vandalii

În cadrul manifestațiilor în masă deseori se strecoară categorii de grupuri de persoane care nu doresc desfășurarea pașnică a manifestației. Printre aceștia sunt:

1. provocătorii,

2. persoanele agresive,
3. vandalii.

În sensul clasic al cuvîntului *provocătorii* încearcă să zădărnicească întrunirea din perspectiva realizării obiectivului său paşnic de a demonstra aspectul consolidat şi paşnic, transmite mesajul societății. Aceştia folosesc diverse metode pentru a canaliza mesajul intr-o altă direcție.

Persoanele agresive încercă să destabilizate situația şi să canalizeze manifestația într-o albie agresivă, violentă, prin urmare justificînd intervenție organelor de forță, totodată subminînd autoritatea manifestației.

În final *vandalii* urmăresc un scop de distrugere şi un interes mercantil. Un alt aspect reprezintă care este motivul şi de a cui suport se bucură acestea grupuri. În final, există reprezentanții acestor grupuri care din start vin cu aceste intenții acționînd în baza unor interese, totodată, pe parcursul developării violențelor unii manifestanți cu intenții paşnici, pot fi atraşi în activități agresive din motivul efectului de acțiune în grup sau din alte motive.

În cadrul manifestărilor din 6-7 aprilie 2009, am avut parte de toate aceste grupuri de persoane. V.Țurcan declară că în rîndul protestatarilor a văzut persoane cu fluiere care poate reprezenta un sistem de dirijare a persoanelor care manifestau violența. Acesta a fost vizibil de la etaj cum 2 persoane în cravată şi la costum arătau direcțiile de activitate celorlalți. Şi Gr. Cojocaru afirmă că au existat eforturile coordonate la protestatari agresivi, existau persoane care făceau 2 fluiere, oamenii agresivi plecau spre stîngă, 3 fluiere se aşezau jos, a fost dirijat. N.Morari şi Gh.Brega au vorbit despre provocători care au se aflau în rîndurile protestatarilor, care nu reacționau la îndemnurile, obstrucționau pornirile paşnice, inițiau acțiunile agresive. V.Filat a văzut şi a identificat mai multe persoane printre protestatari care erau mascați şi care strigau UNIREA, care în realitate erau vorbitorii de limba rusă. Am solicitat şi arătat forțelor de ordine mai multe persoane şi am cerut îndepărtarea acestora.

Grupurile menționate trebuie clar distinse de unele grupuri care aderă la acțiuni de masă folosindu-se de aceste ocazii pentru a se promova sau a promova mesajele sale în public. Grupurile date se folosesc de oportunitățile create prin manifestare, se expun pe alte subiecte decît subiecte principale şi motivul principal al manifestării şi intenția organizatorului. Grupurile date sunt nişte grupuri cu intenții şi mesaje concurente care pot în unele cazuri bruia atenția şi poziționarea mesajului principal al întrunirii. Reprezentanții acestor grupuri sunt clar vizibili, sunt uşor identificabili şi pot fi gestionați prin modalități de comunicare deschisă.

Profilul social al grupurilor agresive şi a provocătorilor este greu de întocmit. În unele supoziții, printre aceştia erau:

1) grupuri de repoziționare a manifestației (Unirea cu România şi altele) prin scandări şi instigări (inclusiv drapelul României): din acest grup ar putea face parte „legionarii şi noua dreaptă”[5], “noii golani” (ultimele două grupuri nu se simpatizează), grupurile simpatizante ale acestora, alții; probabil numărul acestor grupuri ar fi de cîteva sute de oameni, din care un număr redus de 30-50 de persoane ar fi putut participa la acțiuni violente; grupurile date s-au aflat de la bun început şi au contribuit la organizarea evenimentelor din 7 aprilie 2009;
2) persoane care *au suferit din urma acțiunilor guvernării* pe motivul ştirbirii intereselor economice sau fiind plătite de către patronii agenților economici care au suferit; probabil

[5] www.procuratura.md, Procuratura anchetează cazurile de implicare a unor persoane de conducere din Noua Dreaptă pentru implicări în acțiuni violente.

nu putem vorbi de mai mult decît cîteva sute de persoane, care au ieşit spontan sau la îndemnul patronilor pătimiți, perioada ieşirii fiind nu mai devreme decît ora 12.30-13.00;

3) grupuri de *persoane în forma sportivă şi pregătirea sportivă*: din acest grup putea face parte studenții de la instituții cu profil sportiv sau grupuri din cluburi sportive de arte marțiale (Voievozii), numărul acestor persoane nu a depăşit 100 de persoane;
4) persoane de vîrstă medie, cu *semne şi apariția exterioară şi ipoteză de antecedente penale*: grupuri de persoane care fie că s-au confruntat cu oamenii legii şi prin urmare ar acționa contra statului sau în acțiune în favoarea guvernării fiind dependenți de ultimul şi prin urmare aparent contra statului, ambele grupuri au contribuit la vandalizare şi agresiune fizică; probabil, numărul total de persoane nu ar depăşi 100 de persoane;
5) presupuşii angajați activi din cadrul poliției (Direcția paza de stat) sau foşti lucrători din cadrul poliției; probabil numărul acestora nu ar depăşi 100 de persoane, acționează în favoarea guvernării prin transformarea manifestației în agresivă;
6) persoane care acționează la determinarea agenților de poliție, fie că fiind în cadrul investigațiilor;
7) Asociațiile combatanților şi veteranilor de război;
8) lumpenii sau persoane fără ocupație, şomeri care s-au alăturat s-au atraşi de evenimentele şi manifestația cel mai devreme de după ora 14.00; probabil numărul acestora nu a depăşit 100 de persoane, numărul acestora ar fi putut creşte spre sfîrşitul zilei şi noaptea;

Capacitatea fizică de intervenție

În unele cazuri se invoca furia pe partidul de guvernare din partea unor comercianți şi businessmeni care au pierdut afacerilor din cauza tendințelor de monopolizare sau a preluării afacerilor prin trafic de influență şi folosire a resurselor aparatului de represiune. O altă ipoteză se înaintează unii din grupurile menționate au acționat din susținerea organelor de forță, din instigarea, recompensa sau la constrîngerea contra manifestanților. Aceşti factori pot avea efecte foarte negative asupra întrunirii.

Din informațiile prezentate de MAI, aflăm că doar 19 persoane au fost identificate în calitate de persoane agresive care provocau dezordinea în masă, aruncau pietre[6]. Este clar că acest număr este prea mic. Totodată încă nu este clar dacă acestea persoane au devenit agresive şi violente dedându-se agresivității sau au fost şi organizatorii acțiunilor agresive.

În aceste situații, cît organizatorii, atît şi organele de forțe, folosind capacitățile sale operative ar trebui să conlucreze pentru a identifica aceste persoane la timp.

Concluzii cu privire la provocători:

76. Manifestațiile 6,7 aprilie au avut parte de provocători, persoane agresive;
77. Provocătorii, persoanele agresive au jucat un rol important în degradarea manifestației şi transformarea acesteia într-o manifestație ne-paşnică;
78. Provocătorii, persoanele agresive nu a fost identificați şi opriți la timpul potrivit de către forțele de ordine;

[6] Informaţia prezentată de MAI 25.11.2009, nr.6-2977 la nr.CA 8 din 13.11.2009

5 Evaluarea situației

În această secțiune, în baza constatărilor şi concluziilor din acest capitol, vom încerca să dăm o apreciere asupra rolului autorităților în desfăşurarea manifestațiilor din pe 6-7 aprilie 2009.

5.1 Clasificarea manifestațiilor

În Matricea ce urmează se prezintă clasificarea manifestărilor din 6-7 aprilie 2009. Clasificarea este realizată în baza matricei comportamentelor poliției şi organizatorilor prezentate mai sus. Observăm că pentru *manifestația de 6 aprilie (în seara zilei date) cel mai probabil s-a realizat scenariul ne-optimist D.* Acest scenariu presupune că au existat unele şanse că manifestația va degradă într-o manifestație agresivă însă nu definitiv, dar cu unele elemente agresive. Factorii care contribuie la degradare este rolul pasiv, retras şi neglijent al poliției. Pe de altă parte rolul activ şi în unele cazuri abil al organizatorilor au redus şansele degradării situației, s-au înregistrat unele elemente de agresiune care a fost aplanate în final.

Matricea încadrării manifestațiilor din 6, 7 aprilie 2009

Manifestațiile	**Manifestația din 6 aprilie (18.00-22.00)**	**Manifestația în PMAN (7 aprilie)**	**Manifestația dintre Preşedinție şi Parlament (7 aprilie)**
Varianta 1	**D.Scenariul ne-optimist. Şansele 50-50% pentru destabilizarea manifestației. Deşi, nu va degrada definitiv.**	**D.Scenariul ne-optimist. Şansele 50-50% pentru destabilizarea manifestației. Deşi, nu va degrada definitiv.**	E.Scenariul neoptimist. Manifestația foarte probabil va degrada deşi, probabil, nu definitiv.
Varianta 2	E.Scenariul neoptimist. Manifestația foarte probabil va degrada deşi, probabil, nu definitiv.		**H.Scenariul pesimist. Manifestația foarte probabil va degrada, şi cu şanse mari ca va degrada definitiv.**
Comportamentul poliției şi al organizatorilor	P2. Neglijență, capacități şi profesionalism inadecvat O1. Implicarea activă şi abilă de asigurare a caracterului paşnic al manifestației (D), sau O2. Pasivitatea, ratarea oportunităților de a contribui în realizarea aspectului paşnic al manifestațiilor (E)	P2.Neglijență, capacități şi profesionalism inadecvat O1. Implicarea activă şi abilă de asigurare a caracterului paşnic al manifestației,	P2. Neglijență, capacități şi profesionalism inadecvat (E), sau P3. Acțiuni premeditate în subminarea aspectului paşnic al manifestațiilor (H) O2. Pasivitatea, ratarea oportunităților de a contribui în realizarea aspectului paşnic al

			manifestațiilor

În ziua de 7 aprilie în PMAN s-a realizat acelaşi scenariu neoptimist D. Însă datorită faptului că organizatorii au putut comunica eficient şi abil prin echipamentul de sonorizare şi prezența continuă și activă a liderilor şi personalităților publice cu mesaje paşnice (deşi au existat şi unele mesaje instigatoare – vezi deconstrucția mesajelor şi discursurilor publice), în PMAN au avut loc doar cîteva episoade violente (maşina distrusă militară a fost un exemplu).

Manifestația desfăşurată pe 7 aprilie dintre Parlament şi Preşedinție s-a încadrat în scenariul pesimist H. Aceste scenariu are probabilitatea foarte mare de degradare a situației definitive. Factorul acțiunilor poliției lipsite de inspirație, uneori intenționat greşite şi malițios necoordonate au avut un efectiv determinativ. Totodată, rolul organizatorilor s-a caracterizat prin anumită incapacitate, chiar pasivitatea la unele etape. Explicația fiind cît rolul descurajator al poliției, acțiuni subversive a provocătorilor, acțiunile tactice vădit greşite ale poliției. Organizatorii, totodată nu s-au implicat plenar în manifestația dată prin faptul că nu şi-au asumat responsabilitatea pentru ea.

Fiind audiat de comisie V. Țurcan a afirmat că manifestațiile din 6, 7 aprilie au fost o încercare de a petrece un miting de protest, tineretul nu a fost mulțumit, a fost instigat pe motivul de fraudare a alegerilor. Regretabil, dar, au folosit unele grupuri de provocători şi organizatorii au pierdut controlul asupra manifestanților. Aceste afirmații confirmă se încadrează perfect în analiza făcută mai sus.

5.2 Ipotezele asupra manifestațiilor: neglijență sau acțiuni premeditate

În matricea de mai jos prezentăm constatările şi concluziile care confirmă comportamentul poliției în privința manifestației din 7 aprilie cu referire la spațiul din Preşedinție şi Parlament. Colectarea constatărilor şi concluziilor făcute în analiza se atribuie la una din ipotezele înaintate. Aceste două ipoteze ale comportamentului poliției sunt următoarele:

79. Ipoteza P2. Neglijența, capacități şi profesionalism inadecvat,
80. Ipoteza P3. Acțiuni premeditate în subminarea aspectului paşnic al manifestațiilor.

În sprijinul ipotezelor enunțate propunem constatările şi concluziile relevante.

Matricea evaluării rolului şi comportamentului poliției

Domeniul analizat	**Ipoteza P2. Neglijență, capacități şi profesionalism inadecvat**	**Ipoteza P3. Acțiuni premeditate în subminarea aspectului paşnic al manifestațiilor**
Comportamentul conducerii agenților de protejare a ordinii de drept	De bază: - Gh.Papuc lua decizii în baza informațiilor şi recomandărilor prezentate de către conducătorii din teren, în cele mai multe cazuri prin telefon, Gh.Papuc nu se alfa în cea mai importantă parte la fața locului, - În mai multe cazuri acțiunile subdiviziunilor nu se coordonau; deciziile unor subdiviziuni (Harabagiu) erau unilaterale şi uneori contraproductive pentru gestionarea situației în general,	De bază: - Pentru gestionarea generală a situației vizavi de manifestațiile din 7 aprilie era necesar de constituit Statul Major Operativ, în lipsa acestuia, responsabilitatea gestionării situației de facto a fost asigurată prin substituire de către ministrul Gh.Papuc; - Responsabilitatea pentru protecția Parlamentului şi Preşedinției de facto nu era asumată, la Preşedinție re-delegată, coordonarea forțelor de apărare a

	Adiționale: - Responsabilitatea pentru protecția Parlamentului şi Preşedinției de facto nu era asumată, la Preşedinție re-delegată, coordonarea forțelor de apărare a clădirilor era inadecvată; în unele situații importante responsabilul de clădire era rechemat de la fața locului;	clădirilor era inadecvată; în unele situații importante responsabilul de clădire era rechemat de la fața locului; Adiționale: - În mai multe cazuri acțiunile subdiviziunilor nu se coordonau; deciziile unor subdiviziuni (Harabagiu) erau unilaterale şi uneori contraproductive pentru gestionarea situației în general,
Amplasarea forțelor	De bază: - Forțele poliției nu a folosit resursele ofițerilor operativi aflați în mulțime pentru a identifica intențiile protestatarilor cu intenții agresive şi a insula protestatarii agresivi; Adiționale: - Totodată, numărul de forțe de facto aflate pe teren nu era conform cerințelor regulamentului intern al MAI şi era mult mai mic decît necesarul, - Acțiunile, regrupările în mare parte au reflectat comportament pasiv, reactiv şi neinspirat al poliției;	De bază: - Numărul forțelor de ordine a fost rezonabil de suficient pentru a apăra clădirile Preşedinției şi Parlamentului; în fiecare episod sau situație critică poliția deținea superioritatea față de numărul de persoane agresive; - Totodată, numărul de forțe de facto aflate pe teren nu era conform cerințelor regulamentului intern al MAI şi era mult mai mic decît necesarul, - Tacticele poliției pentru neadmiterea creării avantajelor numerice substanțiale în diferite episoade critice au eşuat în mai multe cazuri, aceasta a avut un efect foarte negativ asupra situației; - Acțiunile, regrupările în mare parte au reflectat comportament pasiv, reactiv şi neinspirat al poliției; Adiționale: - Forțele poliției nu a folosit resursele ofițerilor operativi aflați în mulțime pentru a identifica intențiile protestatarilor cu intenții agresive şi a insula protestatarii agresivi;
Tacticele polițieneşti şi mijloacele de echipament	De bază: - Acțiunile, regrupările în mare parte au reflectat comportament pasiv, reactiv şi neinspirat al poliției; - Poliția a fost dotată inadecvat la capitolul echipamentului de protecție personală, dar în special nu a avut mijloace speciale active inofensive care ar produce rezultate scontate. Adiționale: - nu au fost utilizate măsurile de comunicare, cooperare cu persoanele publice care ar putea avea influența asupra manifestanților	De bază: - Tacticele poliției pentru neadmiterea creării avantajelor numerice substanțiale în diferite episoade critice au eşuat în mai multe cazuri, aceasta a avut un efect foarte negativ asupra situației; - Forțele poliției nu a folosit resursele ofițerilor operativi aflați în mulțime pentru a identifica intențiile protestatarilor cu intenții agresive şi a insula protestatarii agresivi Adiționale: - nu au fost utilizate măsurile de comunicare, cooperare cu persoanele

		publice care ar putea avea influența asupra manifestanților
Provocatori	De bază: - Manifestaţiile 6,7 aprilie au avut poarte de provocători, persoanele agresive; Adiţionale:	De bază: - Provocătorii, persoanele agresive au jucat un rol important în degradarea manifestaţiei şi transformarea acesteia într-o manifestaţie nepaşnică; - Provocătorii, persoanele agresive nu a fost identificate şi oprite la timpul potrivit de către forțele de ordine; Adiţionale:

Mai multe constatări şi concluzii confirmă ipoteza că conducerea forțelor de ordine a acționat cu știința în cauză pentru a submina capacitatea organelor de forță de a menține ordinea publică. Comportamentul dat a deteriorat intenționat aspectul paşnic al manifestațiilor.

Calitatea proceselor decizionale este subminată prin neconstituirea Statului Major Operativ, drept rezultat, de facto procesul decizional a fost exercitat unipersonal.

Deciziile au fost luate fără o apreciere şi evaluare rațională şi argumentativă a situației. Observăm aceste semne la fiecare dimensiune a obligațiunilor autorităților. Prin urmare prestația autorităților poliției necesită o investigație minuțioasă pentru a elucida cauzele acțiunilor date.

6 Concluzii

În această secțiune vom face un sumar al discuțiilor ți analizei realizate pe tot parcusrul studiului.

Concluzii cu privire la **Episodul 1 – Mulţimea în faţa clădirilor Parlamentului şi Preşedinţiei, ora 10:50–12:24:**

81. *Conducerea poliţiei a estimat numărul posibil de participanţi corect la vreo 10 000 de manifestanţi, totodată nu a demarat toate pregătirile necesare conform planului de asigurare a ordinii publice în cadrul acţiunilor de masă;*
82. *O bună parte din poliţişti nu au avut echipamentul de protecţie personală, inclusiv scuturi, căşti, măşti antigaz, etc;*
83. *Comunicarea cu subdiviziunile poliţieneşti în vederea coordonării eforturilor, aprecierii adecvate a variantei de gestionare a situaţiei conform planurilor a fost deficientă (care din variantele de gestionare a situaţiei nu era clar, unii conducători de subdiviziuni acţionau propriu);*

Concluzii cu privire la **Episodul 2 – Intervenţia Autospecialei de Pompieri Ora 12:20–12:40:**

84. *anterior episodului dat, violentele au avut un caracter sporadic si izolat,*
85. *caracterul paşnic al întrunirii a prevalat considerabil asupra elementelor violente,*
86. *aducerea maşinii de pompieri a escaladat situaţia a stimulat manifestarea elementelor violente în detrimentul caracterului paşnic al demonstraţiei, elementele si comportamentul violent capătă o amploare mai mare,*
87. *maşina de pompieri si acţiunile politiei au încurajat consolidarea elementelor violente, manifestarea agresivităţii, atragerea unui grup mai mare de manifestanţi in acţiuni violente de la un grup de 20-30 pers spre un grup mai mare de 200 pers,*
88. *forţele politiei in fiecare moment (mai mult de 400 pers) depăşesc numeric persoanele agresive,*
89. *Evenimentul este foarte aproape de punctul de cotitură după care revenirea demonstraţiei la un caracter paşnic este dificilă dar totuşi posibilă.*

Concluzii asupra situaţiei **Episodul 3 – Ofensiva şi retragerea poliţiei, ora 12:43–12:53***:*

90. *in urma ofensivei, politia a dispersat spaţiul dintre Parlament si Preşedinţie si controlează acest spaţiu,*
91. *după retragere, Politia cedează controlul asupra spaţiului dintre Parlament şi Preşedinte, exercitând manevra de retragere înspre clădirile Parlamentului si Preşedinţiei, lăsând trupe nesemnificative de politie in faţa manifestanţilor (50 pers) de fiecare parte,*
92. *retragerea instiga escaladarea violentei, implicând peste 200 de pers, care s-au implicat in aruncarea pietrelor,*
93. *retragerea politiei a creat o stare de victorie tactica din partea manifestanţilor asupra politiei si a încurajat violentele şi dominaţia de către elementele violente asupra demonstraţiei,*
94. *politia nejustificat părăseşte clădirile Preşedinţiei şi Parlamentului, lăsându-le neprotejate*
95. *forţele politiei (peste 400 pers) întotdeauna depăşesc numeric numărul elementelor agresive si violente (maxim 200-250 pers),*

96. *Acest eveniment marchează clar punctul de imposibilitate de revenire la o manifestare cu caracter paşnic.*

Concluzii asupra **Episodul 4 – Atacuri asupra Preşedinţiei, Devastarea parţială, ora 13:00–23:00***:*

97. *este necesară o anchetă pentru a stabili cauzele perturbări legăturii radio operative în această situaţie critică;*
98. *conducerea forţelor care apărau Preşedinţia a fost periclitată în cele mai importante momente, plecarea lui V.Zubic, imobilizarea reclamată a lui P.Corduneanu;*
99. *forţele de ordine aflate în afară clădirii Preşedinţiei s-a retras pe laterală în spatele clădirii fără a proteja clădirea;*
100. *tacticile de protejare a clădirii au fost haotice şi neclare, nu au fost folosite unele mijloace eficiente, cum ar fi apa, etc;*
101. *forţele de ordine nu erau coordonate corect în apărarea Preşedinţiei, lipsea comunicarea adecvată dintre forţele din interior (SPPS, Carabinierii) şi din exteriorul clădirii (Scut, Fulger);*
102. *organele de anchetă trebuie să elucideze detaliat circumstanţele arborării celui de-al doilea drapel, care a dat temei unor forţe politice de a concluziona implicarea factorului extern în acţiunile de protest;*
103. *măsuri pentru înregistrarea audio şi stocarea pe o anumită perioadă a convorbirilor radio între reprezentanţii organelor MAI, pentru a putea stabili clar rolul fiecărui factor de decizie în aceste situaţii critice;*
104. *este necesară cercetarea separată a cazului de impunere a operatorilor de telefonie mobilă de a întrerupe legătura telefonică la indicaţia verbală a consilierului Preşedintelui Republicii Moldova V.Diozu, fără nici o decizie formală a unor organe în conformitate cu art.4 din Legea telecomunicaţiilor, nr.520.XIII din 07.07.1995.*

Concluzii asupra **Episodul 5 – Atacuri asupra Parlamentului, Ora 13:00–18:30; Episodul 6 – Devastarea Parlamentul, starea incertă, Ora 18:30–23:00***:*

105. *conducerea forţelor care apărau Parlamentul a fost periclitată în cele mai importante momente fiind solicitată (Şumleanschi) să se deplaseze în afara clădirii încredinţate;*
106. *forţele poliţiei au fost retrase din Parlament pe motive neclare şi nejustificative (starea de sănătate a unor poliţişti din cauza fumului, alternativa fiind măşti antigaz);*
107. *tacticile de protejare a clădirii au fost haotice şi neclare, nu au fost folosite unele mijloacele eficiente, cum ar fi apa, gazele lacrimogene, etc;*
108. *forţele de ordine nu erau coordonate corect în apărarea Parlamentului, lipsea comunicarea adecvată dintre forţele: SPPS, Carabinierii, Scut, Fulger, Academia de poliţie;*
109. *măsuri pentru înregistrarea audio şi stocarea pe o anumită perioadă a convorbirilor radio între reprezentanţii organelor MAI, pentru a putea stabili clar rolul fiecărui factor de decizie în aceste situaţii critice;*

Concluzii cu privire la manifestaţii în masă din 6-7 aprilie 2009:

110. *privirea generală asupra evenimentelor ne poate oferi 2 perspective generice: comportamentul organelor de ordine şi comportamentul organizatorilor;*
111. *din perspectiva comportamentului organelor de ordine, calificarea acţiunilor se poate de încadrat în 2 ipoteze situate la extremă: a) neglijenţa, incompetenţa, capacităţi inadecvate şi b) acţiuni premeditate în subminarea aspectului paşnic al manifestaţiilor;*

112. *din perspectiva comportamentului organizatorilor putem distinge: a) implicarea activă şi abilă de asigurare a caracterului paşnic al manifestaţiei, b) pasivitatea, ratarea oportunităţilor de a contribui în realizarea aspectului paşnic al manifestaţiilor;*
113. *faptele şi constatările din acest capitol ne pot oferi o imagine despre care din aceste scenarii prezentate mai jos s-au realizat pe parcursul a 6, 7 aprilie 2009.*

Prin urmare de facto conducerea era exercitată:

114. *la nivel strategic de: Gh.Papuc şi doar uneori V.Zubic; SMO a fost neglijat ca organ colegial decizional,*
115. *la nivel operaţional de apărare tactica a clădirilor: V.Zubic (Preşedinţie de dimineaţă), P.Corduneanu (după amiază), Sumleanschi (Preşedinţie), V.Botnari (Preşedinţie);*
116. *la nivel operaţional de subdiviziune: Gr.Cojocaru (Fulger), C.Avornic (Scut), SPPS (Ig.Bodorin), V.Botnari (Comisariatele de poliţie), A.Şumleanschi (Carabinierii).*

Concluzii cu privire la conducere:

117. *Pentru gestionarea generală a situaţiei vizavi de manifestaţiile din 7 aprilie era necesar de constituit Statul Major Operativ[7], în lipsa acestuia, responsabilitatea gestionării situaţiei a fost asigurată de ministru Gh.Papuc;*
118. *Gh.Papuc lua decizii în baza informaţiilor şi recomandărilor prezentate de către conducătorii în teren, în cele mai multe cazuri prin telefon, Gh.Papuc nu se alfa în cea mai importantă parte la faţa locului,*
119. *În mai multe cazuri acţiunile subdiviziunilor nu se coordonau; deciziile unor subdiviziuni (Harabagiu) erau unilaterale şi uneori contraproductive pentru gestionarea situaţiei în general,*
120. *Responsabilitatea pentru protecţia Parlamentului şi Preşedinţiei de facto nu era asumată, la Preşedinţie redelegată, coordonarea forţelor de apărare a clădirilor era inadecvată; în unele situaţii importante responsabilul de clădire era rechemat de la faţa locului;*

Concluzii cu privire la concentrarea forţelor, tacticile poliţieneşti:

121. *Numărul forţelor de ordine a fost rezonabil de suficient pentru a apăra clădirile Preşedinţiei şi Parlamentului; în fiecare episod sau situaţie critică poliţia deţinea superioritatea faţă de numărul de persoane agresive;*
122. *Tacticele poliţiei pentru neadmiterea creării avantajelor numerice substanţiale în diferite episoade critice au eşuat în mai multe cazuri, aceasta a avut un efect foarte negativ asupra situaţiei;*
123. *Acţiunile, regrupările în mare parte au reflectat comportament pasiv, reactiv şi neinspirat al poliţiei;*
124. *Forţele poliţiei nu a folosit resursele ofiţerilor operativi aflaţi în mulţime pentru a identifica intenţiile protestatarilor cu intenţii agresive şi a insula protestatarii agresivi;*
125. *Poliţia a fost dotată inadecvat la capitolul echipamentului de protecţie personală, dar în special nu a avut mijloace speciale active inofensive care ar produce rezultate scontate.*

Concluzii cu privire la comunicare:

[7] Pct. 2, ord MAI nr.1, 09.02.2009

126. *Comunicarea dintre unele subdiviziuni şi conducerea generală a fost sporadică şi pentru perioade lungi a lipsit; comunicarea prin radio a fost inadecvată (chiar bruiată);*
127. *Indisponibilitatea conducerii respective pentru a coordona şi comunica cu forţele aflate în şi în faţa clădirilor este strigătoare la cer!*
128. *Coordonarea eforturilor dintre subdiviziunile poliţiei deseori lipsea, în unele cazuri folosind ofiţerii de comunicare.*

Concluzii cu privire la provocători:

129. *Manifestaţiile 6,7 aprilie au avut parte de provocători, persoane agresive;*
130. *Provocătorii, persoanele agresive au jucat un rol important în degradarea manifestaţiei şi transformarea acesteia într-o manifestaţie nepaşnică;*
131. *Provocătorii, persoanele agresive nu a fost identificaţi şi opriţi la timpul potrivit de către forţele de ordine;*

În ziua de 7 aprilie în PMAN s-a realizat acelaşi scenariu neoptimist D. Însă datorită faptului că organizatorii au putut comunica eficient şi abil prin echipamentul de sonorizare şi prezenţa continuă ţi activă a liderilor şi personalităţilor publice cu mesaje paşnice (deşi au existat şi unele mesaje instigatoare – vezi deconstrucţia mesajelor şi discursurilor publice), în PMAN au avut loc doar cîteva episoade violente (maşina distrusă militară a fost un exemplu).

Manifestaţia desfăşurată pe 7 aprilie dintre Parlament şi Preşedinţie s-a încadrat în scenariul pesimist H. Aceste scenariu are probabilitatea foarte mare de degradare a situaţiei definitive. Factorul acţiunilor poliţiei lipsite de inspiraţie, uneori intenţionat greşite şi maliţios necoordonate au avut un efectiv determinativ. Totodată, rolul organizatorilor s-a caracterizat prin anumită incapacitate, chiar pasivitatea la unele etape. Explicaţia fiind cît rolul descurajator al poliţiei, acţiuni subversive a provocătorilor, acţiunile tactice vădit greşite ale poliţiei. Organizatorii, totodată nu s-au implicat plenar în manifestaţia dată prin faptul că nu şi-au asumat responsabilitatea pentru ea.

Colectarea constatărilor şi concluziilor făcute în analiza se atribuie la una din ipotezele înaintate. Aceste două ipoteze ale comportamentului poliţiei sunt următoarele:

132. *Ipoteza P2. Neglijenţa, capacităţi şi profesionalism inadecvat,*
133. *Ipoteza P3. Acţiuni premeditate în subminarea aspectului paşnic al manifestaţiilor.*

Concluzia de bază

Mai multe constatări şi concluzii confirmă ipoteza că conducerea forțelor de ordine a acționat cu știința în cauză pentru a submina capacitatea organelor de forță de a menține ordinea publică. Comportamentul dat a deteriorat intenționat aspectul paşnic al manifestațiilor.

Calitatea proceselor decizionale este subminată prin neconstituirea Statului Major Operativ, drept rezultat, de facto procesul decizional a fost exercitat unipersonal.

Deciziile au fost luate fără o apreciere şi evaluare rațională şi argumentativă a situației. Observăm aceste semne la fiecare dimensiune a obligațiunilor autorităților. Prin urmare prestația autorităților poliției necesită o investigație minuțioasă pentru a elucida cauzele acțiunilor date.